

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATOR GENERALNY

Warszawa, dnia 7 października 2016 r.

PK VIII TK 118.2016

P 17/16

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY KANCELARIA	
wpl. dnia	10. 10. 2016
L.dz.	L. zał.

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

W związku z pytaniem prawnym Sądu Apelacyjnego w Warszawie:
czy art. 101 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) jest zgodny z art. 2 Konstytucji RP

– na podstawie art. 28 pkt 6 oraz art. 34 ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U., poz. 1157) –

przedstawiam następujące stanowisko:

postępowanie podlega umorzeniu na podstawie art. 83 ust. 1 w związku z art. 40 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U., poz. 1157) z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 11 marca 2016 r., sygn. *W 10/16/16*, Sąd Apelacyjny w Warszawie (dalej: Sąd pytający lub Sąd) przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu przytoczone na wstępie pytanie prawne.

Prawnokonstytucyjne wątpliwości Sądu pytającego, co do zaskarżonego uregulowania, powstały na tle następującego stanu prawnego i faktycznego.

W dniu *15* grudnia 2006 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK) wszczął z urzędu postępowanie antymonopolowe zakończone wydaniem decyzji administracyjnej z dnia *15* grudnia 2009 r., nr *15/09/09*. W decyzji tej, wydanej na podstawie art. 9 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.; dalej: u.o.k.k. lub zaskarżona ustawa) w związku z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.; dalej: u.o.k.k. z 2007 r.) oraz na podstawie art. 3 ust. 1 i art. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu (Dz. U. UE L 2003.1.1; dalej: rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2003), Prezes UOKiK uznał za praktykę ograniczającą konkurencję na krajowym rynku produkcji i sprzedaży

15/09/09, naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 i 3 u.o.k.k. oraz w art. 81 ust. 1 lit. a i c Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską [Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 ze zm. (obecnie art. 101 ust. 1 lit. a i c Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej)], porozumienie zawarte między

producentami *15/09/09* polegające na ustalaniu cen i innych warunków sprzedaży *15/09/09*, podziale rynku produkcji i sprzedaży *15/09/09*

oraz wymianie poufnych informacji handlowych – i nakazał jej zaniechania. W punkcie *15/09/09* powyższej decyzji Prezes UOKiK, na podstawie art. 101 ust. 1 pkt 1 i 2 u.o.k.k., nałożył na *15/09/09* uczestników porozumienia

kary pieniężne z tytułu naruszenia wymienionych zakazów. Prezes UOKiK uznał, że zakazane praktyki trwały od 1998 r. i nie ustały do czasu wydania decyzji kończącej postępowanie antymonopolowe. Kary pieniężne wymierzone poszczególnym przedsiębiorcom nałożone zostały w maksymalnej wysokości przewidzianej w art. 101 ust. 1 u.o.k.k i stanowiły 10% przychodu osiągniętego przez poszczególne spółki w 2008 r.

Ukarane przedsiębiorstwa wniosły odwołania od powyższej decyzji do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wyrokiem z dnia grudnia 2013 r., sygn. , zmienił zaskarżoną decyzję, stwierdzając zaniechanie przez jednego ze skarżących stosowania praktyk ograniczających konkurencję z dniem czerwca 2006 r., oraz obniżył wszystkim skarżącym kary nałożone w punkcie decyzji Prezesa UOKiK.

Od tego wyroku apelacje wniosły ukarane przedsiębiorstwa oraz Prezes UOKiK.

Rozpatrujący te środki odwoławcze Sąd Apelacyjny w Warszawie powziął wątpliwość odnośnie do konstytucyjności art. 101 ust. 1 u.o.k.k.

Sąd pytający w pierwszej kolejności zauważył, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 3 listopada 2004 r., sygn. K 18/03 (OTK ZU nr 10/A/2004, poz. 103), uznał, iż art. 7 ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1212 ze zm.; dalej: u.o.p.z.) jest niezgodny z art. 2 Konstytucji. Zakwestionowany przepis w ust. 1 nakazywał orzeczenie wobec podmiotu zbiorowego, za czyn określony w ustawie, kary pieniężnej w wysokości do 10% przychodu osiągniętego w roku podatkowym poprzedzającym wydanie orzeczenia.

Sąd pytający stwierdza, że konstrukcja wymiaru kary przewidziana w art. 101 ust. 1 u.o.k.k. jest analogiczna do konstrukcji przewidzianej w art. 7 u.o.p.z., w brzmieniu uznanym przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodne z art. 2 Konstytucji. Zdaniem Sądu, w art. 101 ust. 1 u.o.k.k. zawarto niejasne i

niedookreślone pojęcie „przychodu”. Przepis ten nie definiuje tego pojęcia. Definicja tego terminu znajduje się jednak w art. 4 pkt 15 u.o.k.k. Zgodnie z tym ostatnim przepisem, ilekroć w zaskarżonej ustawie jest mowa o przychodzie – rozumie się przez to przychód uzyskany w roku podatkowym poprzedzającym dzień wszczęcia postępowania na podstawie ustawy, w rozumieniu obowiązujących przedsiębiorcę przepisów o podatku dochodowym.

Przyjęcie w zaskarżonej ustawie takiej definicji prowadzi do sprzeczności między art. 4 pkt 15 i art. 101 ust. 1 u.o.k.k. W ocenie Sądu pytającego, sprzeczności tej nie można usunąć w drodze wykładni. Uznanie bowiem, że zawarte w dziale VI zaskarżonej ustawy przepisy dotyczące wymiaru kary pieniężnej są szczególne w stosunku do ogólnej definicji przychodu, zawartej w art. 4 pkt 15 u.o.k.k., skutkuje stwierdzeniem, iż zakres normy tego ostatniego artykułu jest pusty. Zarazem, wymierzenie kary pieniężnej po zastąpieniu pojęcia przychodu w rozumieniu art. 101 ust. 1 u.o.k.k. tym z definicji zawartej w art. 4 pkt 15 u.o.k.k. prowadziłoby do ustalenia wysokości kary wbrew treści normy sankcjonującej.

W świetle powyższego, Sąd pytający uznaje, że mechanizm wyznaczania maksymalnej kary pieniężnej, przewidziany w art. 101 ust. 1 u.o.k.k., rodzi nie tylko analogiczne wątpliwości interpretacyjne w kontekście pojęcia przychodu na gruncie prawa podatkowego, które wskazane zostały przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku o sygn. K 18/03, ale ponadto dotknięty jest wewnętrzną sprzecznością wynikającą z odmiennych definicji przychodu zawartych w art. 4 pkt 15 i art. 101 ust. 1 u.o.k.k., co prowadzi do sprzeczności zaskarżonego przepisu z wynikającą z art. 2 Konstytucji zasadą dostatecznej określoności przepisów prawa.

Sąd pytający zauważa także, że ustalanie maksymalnej wysokości kary pieniężnej w oparciu o przychód osiągnięty w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary prowadzi do zerwania związku pomiędzy popełnionym czynem a wysokością kary. W przypadku znacznego upływu czasu

między popełnieniem czynu zabronionego a orzeczeniem kary kara ta odrywa się od sytuacji majątkowej podmiotu odpowiedzialnego w chwili popełnienia czynu. W sprawie zawisłej przed Sądem pytającym bezprawne działania o charakterze naruszającym konkurencję trwały do końca czerwca 2006 r. W tym też roku wszczęto postępowanie antymonopolowe, zakończone wydaniem decyzji w dniu grudnia 2009 r. Podstawą ustalenia kary pieniężnej był, zgodnie z art. 101 ust. 1 u.o.k.k., przychód osiągnięty przez ukarane podmioty w 2008 r. Gdyby wysokość kary ustalono w oparciu o definicję przychodu zawartą w art. 4 pkt 15 u.o.k.k., tj. na podstawie przychodu osiągniętego w 2005 r., wówczas wysokość kary różniłaby się istotnie na korzyść wnoszących apelację.

Zdaniem Sądu pytającego, mimo istniejących różnic w charakterze i celach ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych i zaskarżonej ustawy, rozważania Trybunału Konstytucyjnego dotyczące konstytucyjności art. 7 u.o.p.z. powinny znaleźć zastosowanie do oceny zgodności rozwiązania ustawowego zawartego w art. 101 ust. 1 u.o.k.k. ze wskazanym w pytaniu prawnym wzorcem kontroli. Zasadniczymi bowiem funkcjami kar pieniężnych nakładanych na podstawie art. 101 ust. 1 u.o.k.k. są funkcje: represyjna i prewencyjna, a więc mają one analogiczną rolę jak kary nakładane na podmioty zbiorowe w oparciu o art. 7 u.o.p.z.

Z tych względów, mając na uwadze tożsamość konstrukcji wymiaru kary zawartych w art. 7 u.o.p.z. i art. 101 ust. 1 u.o.k.k., a także podobieństwo charakteru, celów i funkcji tych przepisów, sytuujących je w sferze szeroko ujmowanego prawa represyjnego, uzasadnione są – w ocenie Sądu pytającego – wątpliwości co do zgodności zaskarżonego przepisu z wynikającą z art. 2 Konstytucji zasadą prawidłowej legislacji.

Wskazując – w III części uzasadnienia postanowienia w przedmiocie przedstawienia pytania prawnego – związek pomiędzy pytaniem prawnym a rozstrzygnięciem sprawy zawisłej przed Sądem pytającym, Sąd ten przypomina, że przedmiotem sprawy są odwołania wniesione przez powodów od decyzji

administracyjnej Prezesa UOKiK z dnia grudnia 2009 r., uznającej działania powodów za praktyki ograniczające konkurencję i wymierzającej im za to kary pieniężne na podstawie art. 101 ust. 1 u.o.k.k., będącego przedmiotem pytania prawnego. Po wyjaśnieniu powodów, które wykluczają z podstawy wymiaru kary art. 131 ust. 1 u.o.k.k. z 2007 r. (który jako związkowy powołał w zaskarżonej decyzji Prezes UOKiK), Sąd pytający stwierdza, że rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego w przedmiocie przedstawionego pytania prawnego będzie miało wpływ na wynik rozpoznawanej przez Sąd sprawy.

Analiza przedstawionego pytania prawnego prowadzi do wniosku, że Sąd pytający nie kwestionuje konstytucyjności przewidzianego w art. 101 ust. 1 u.o.k.k. instrumentu w postaci kar pieniężnych, który ma się przyczynić do przestrzegania przepisów zaskarżonej ustawy. Nie podważa również przewidzianej w tym artykule maksymalnej wysokości wymierzanej kary. Zastrzeżenia względem art. 101 ust. 1 u.o.k.k. formułowane są jedynie w zakresie, w jakim określanie wymiaru kary pieniężnej odbywa się w oparciu o przychód osiągnięty przez przedsiębiorcę w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Wobec tak ustanowionego kryterium wymiaru kary Sąd przedstawia dwa zarzuty. Po pierwsze, na skutek rozbieżności pomiędzy definicją przychodu zawartą w art. 4 pkt 15 u.o.k.k. i treścią art. 101 ust. 1 u.o.k.k. w zakresie okresu rozliczeniowego stanowiącego podstawę określenia wysokości przychodu, a w konsekwencji również maksymalnej wysokości kary pieniężnej, zaskarżony przepis staje się niejasny i niedookreślony. Po drugie, przyjęte w art. 101 ust. 1 u.o.k.k. rozwiązanie, umożliwiające ustalenie wysokości kary pieniężnej w oparciu o przychód osiągnięty przez przedsiębiorcę w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, a nie na podstawie przychodu osiągniętego w roku popełnienia czynu zabronionego, prowadzi do zerwania związku pomiędzy popełnionym czynem a wysokością kary.

Przed przystąpieniem do oceny zarzutów sformułowanych przez Sąd pytający konieczne jest zbadanie dopuszczalności orzekania w niniejszej sprawie przez Trybunał Konstytucyjny.

W tym miejscu należy zauważyć, że analizowane pytanie prawne przedstawiono w okresie obowiązywania przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 293; dalej: ustawa o TK z 2015 r.). Na skutek uchwalenia ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U., poz. 1157; dalej: ustawa o TK z 2016 r.) ustawa o TK z 2015 r. utraciła moc. Zgodnie z art. 83 ust. 1 ustawy o TK z 2016 r., w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie tej ustawy stosuje się jej przepisy. Kluczowe dla dalszych rozważań wymaganie dla prawidłowego przedstawienia pytania prawnego, zawarte w art. 63 ust. 2 pkt 5 ustawy o TK z 2015 r., utrzymano w art. 33 ust. 7 ustawy o TK z 2016 r.

Analiza pytania prawnego w niniejszej sprawie oraz jego uzasadnienia prowadzi do wniosku, że spełnione zostały przesłanki określone w art. 33 ust. 6 ustawy o TK z 2016 r.

Dopuszczalność merytorycznego rozpoznania pytania prawnego zależy jednak także od stwierdzenia braku ujemnych przesłanek procesowych. Zalicza się do nich m.in. niespełnienie wymagań formalnych pisma inicjującego postępowanie, uregulowanych w szczególności w art. 33 ust. 6 i 7 ustawy o TK z 2016 r. Jednym z takich wymagań jest wyjaśnienie, w jakim zakresie odpowiedź na pytanie prawne może mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, w związku z którą zostało postawione (art. 33 ust. 7 ustawy o TK z 2016 r.; poprzednio odpowiednio art. 63 ust. 2 pkt 5 ustawy o TK z 2015 r.). Wystąpienie choćby jednej ujemnej przesłanki procesowej rodzi po stronie Trybunału obowiązek umorzenia postępowania.

W orzecznictwie konstytucyjnym [ukształtowanym na gruncie ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze

zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.), ale zachowującym aktualność] wielokrotnie podkreślano – również w kontekście pytań prawnych – rolę uzasadnienia pisma inicjującego postępowanie. Skoro kontrola hierarchicznej zgodności norm opiera się na domniemaniu ich konstytucyjności, to podmiot inicjujący postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym jest zobligowany dostarczyć argumentów pozwalających obalić to domniemanie. Dopóki sąd nie powoła przekonujących motywów mających świadczyć o niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazanymi wzorcami kontroli, Trybunał musi uznawać je za zgodne z wzorcami kontroli. Pytanie prawne, w którym sąd ograniczyłby się do wyrażenia przekonania o niezgodności przepisu z Konstytucją bądź wskazania istniejących w tej kwestii wątpliwości, nie może podlegać rozpoznaniu przez Trybunał. Choć Trybunał Konstytucyjny jest zobowiązany do zbadania wszystkich okoliczności sprawy w celu wszechstronnego jej wyjaśnienia, nie będąc zarazem związanym wnioskami dowodowymi uczestników postępowania, to nie oznacza to przerzucenia przez podmiot inicjujący postępowanie ciężaru dowodu na Trybunał. Powyższa reguła postępowania może bowiem znaleźć zastosowanie dopiero wówczas, gdy ten podmiot wykazał należyłą staranność, spełniając wszystkie ustawowe wymagania wynikające m.in. z art. 32 ustawy o TK z 1997 r. (zob. postanowienie z dnia 29 kwietnia 2015 r., sygn. P 23/15, OTK ZU nr 4/A/2015, poz. 61 i powołane tam orzeczenia Trybunału).

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał, iż sąd zwracający się z pytaniem prawnym do Trybunału zobowiązany jest do wskazania, w jakim zakresie odpowiedź na pytanie może mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, w związku z którą pytanie zostało postawione, czyli wykazania przesłanki funkcjonalnej pytania prawnego. Na sądzie stawiającym pytanie prawne ciąży tym samym powinność stosownego do charakteru sprawy odrębnego wskazania, w jaki sposób zmieniłoby się rozstrzygnięcie sądu w zawisłej przed nim sprawie, gdyby określony przepis prawny utracił moc obowiązującą wskutek

orzeczenia o jego niezgodności z Konstytucją przez Trybunał. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego podkreśla się, że wymaganie określone w art. 32 ust. 3 ustawy o TK z 1997 r. (a w konsekwencji – również w art. 63 ust. 2 pkt 5 ustawy o TK z 2015 r. i art. 33 ust. 7 ustawy o TK z 2016 r.) ma charakter bezwzględnie wiążący zarówno dla sądu stawiającego pytanie prawne, jak i dla Trybunału. Zarazem Trybunał Konstytucyjny, jako organ działający na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji), ma kompetencję w zakresie oceny, czy sąd prawidłowo wykazał spełnienie przesłanki funkcjonalnej pytania prawnego (zob. postanowienie z dnia 10 grudnia 2014 r., sygn. P 27/14, OTK ZU nr 11/A/2014, poz. 126 i powołane tam orzeczenia Trybunału).

Odnosząc powyższe zapatrywania Trybunału Konstytucyjnego do analizowanego pytania prawnego, stwierdzić należy, że nie spełnia ono wymogów wynikających z art. 33 ust. 7 ustawy o TK z 2016 r. (a w chwili przedstawienia pytania nie spełniało wymogów wynikających z art. 63 ust. 2 pkt 5 ustawy o TK z 2015 r.).

Przede wszystkim, Sąd pytający nie wyjaśnia, w jakim zakresie odpowiedź na pytanie prawne może mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, w związku z którą zostało postawione. Sąd ogranicza się do stwierdzenia, że „rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego w przedmiocie przedstawionego pytania prawnego będzie miało wpływ na wynik rozpoznawanej (...) sprawy”. Nie wiadomo, czy Sąd pytający, w przypadku stwierdzenia niekonstytucyjności zaskarżonego przepisu, będzie rozważał odstąpienie od wymierzenia kar pieniężnych z powodu braku podstawy prawnej czy – w przypadku orzeczenia zakresowego – przystąpi do nałożenia kar, biorąc pod uwagę wysokość przychodów osiąganych przez powodów w 2005 r. (czyli w roku podatkowym poprzedzającym dzień wszczęcia postępowania przez Prezesa UOKiK) bądź też w roku 2006 (czyli w roku, w którym zakończono stosowanie zakazanych praktyk).

Dlatego, wobec uchybienia przez Sąd pytający wymogowi wyrażonemu w art. 63 ust. 2 pkt 5 ustawy o TK z 2015 r. (obecnie – art. 33 ust. 7 ustawy o TK z 2016 r.), postępowanie należy umorzyć na podstawie art. 83 ust. 1 w związku z art. 40 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK z 2016 r. – z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku.

Należy w tym miejscu przypomnieć, że Prezes UOKiK, wydając decyzję administracyjną z dnia grudnia 2009 r., nr , przyjął, iż zakazane praktyki – będące przedmiotem postępowania antymonopolowego – nie ustały do czasu wydania decyzji kończącej to postępowanie i nałożył poszczególnym przedsiębiorcom kary w maksymalnej wysokości, która stanowiła 10% przychodu osiągniętego przez poszczególne spółki w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Rozpoznający odwołania ukaranych Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdził, że jeden ze skarżących zaniechał stosowania praktyk ograniczających konkurencję z dniem czerwca 2006 r., oraz obniżył wszystkim skarżącym kary nałożone w punkcie decyzji Prezesa UOKiK. Sąd pytający nie podziela ustaleń faktycznych Prezesa UOKiK i sądu pierwszej instancji co do okresu trwania porozumienia kartelowego będącego źródłem odpowiedzialności skarżących i przyjmuje, że ostatnie zakazane działania miały miejsce w czerwcu 2006 r. Powyższe ustalenia faktyczne mogą stanowić istotną przesłankę do zmniejszenia przez Sąd pytający wysokości kar pieniężnych wymierzonych skarżącym. Sąd może je wymierzyć biorąc pod uwagę wysokość przychodu osiąganego przez poszczególnych przedsiębiorców czasie zakończenia zakazanej działalności. Wymierzając karę, Sąd musi brać pod uwagę treść art. 104 u.o.k.k., który stanowi: „Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 101-103, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności uprzedniego naruszenia przepisów ustawy.”. Art. 101 ust. 1 u.o.k.k. reguluje maksymalną wysokość nałożonej kary, ale nie stanowi przeszkody w jej obniżeniu, po uwzględnieniu okresu zakazanego działania i

czasu jego zakończenia. Powyższe okoliczności dodatkowo nie pozwalają ustalić, w jaki sposób zmieniłoby się rozstrzygnięcie w rozpoznawanej przez Sąd pytający sprawie, gdyby zaskarżony przepis prawny utracił moc obowiązującą wskutek orzeczenia o jego niezgodności z Konstytucją przez Trybunał Konstytucyjny (zwłaszcza jeżeli wyrok Trybunału stwierdzałby zakresową niekonstytucyjność zaskarżonego przepisu).

Na marginesie wypada zauważyć, że Sąd pytający, formułując zarzut naruszenia zasady prawidłowej legislacji oparty na stwierdzeniu różnicy w definiowaniu pojęcia „przychód” w art. 4 pkt 15 u.o.k.k. i art. 101 ust. 1 u.o.k.k., wskazuje na kolizję przepisów prawnych tej samej rangi. Niewątpliwie przyjęcie w art. 4 pkt 15 u.o.k.k. definicji pojęcia „przychód”, jako odnoszącego się do roku podatkowego poprzedzającego dzień wszczęcia postępowania, oraz uregulowanie w art. 101 ust. 1 u.o.k.k. sposobu ustalania maksymalnej wysokości kary pieniężnej w oparciu o wysokość przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, rodzi istotne problemy związane z ustaleniem wzajemnej relacji między tymi przepisami. Pytanie prawne nie może jednak służyć usuwaniu wątpliwości dotyczących interpretacji przepisów, ponieważ wybór wiążącej wykładni mieści się w sprawowaniu przez sądy wymiaru sprawiedliwości (stosowaniu prawa). Błędy techniki legislacyjnej uzasadniają zarzut niezgodności przepisów z zasadą państwa prawnego (art. 2 Konstytucji) tylko wyjątkowo, gdy proces interpretacji nie może doprowadzić do ustalenia treści normy prawnej. Trybunał nie powinien antycypować rozwiązań, których sąd orzekający jeszcze nie przyjął (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 maja 2013 r., sygn. P 27/12, OTK ZU nr 4/A/2013, poz. 41). Wątpliwości Sądu pytającego, sygnalizowane na stronie 14 uzasadnienia pytania prawnego, dotyczące sposobu rozstrzygnięcia braku spójności między treścią art. 4 pkt 15 i art. 101 ust. 1 u.o.k.k., nie są

równoznaczne z obiektywną niemożnością określenia prawidłowego sposobu ustalania wysokości kar pieniężnych na podstawie zaskarżonego przepisu.

Uzasadnienie drugiego zarzutu względem przyjętego w art. 101 ust. 1 u.o.k.k. sposobu ustalania wysokości kary pieniężnej, skutkującego zerwaniem związku między sytuacją majątkową ukaranego w czasie popełnienia czynu zabronionego a sytuacją w chwili nakładania kary, sprowadza się do powtórzenia argumentów podniesionych przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku o sygn. K 18/03 (*op. cit.*). Nie można jednak tracić z pola widzenia faktu, że ustawa o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych określa zasady odpowiedzialności takich podmiotów za czyny zabronione pod groźbą kary jako przestępstwa lub przestępstwa skarbowe. Kary pieniężne wymierzane na podstawie art. 7 u.o.p.z. mają *stricte* represyjny charakter i można je zaliczyć do sankcji karnych, bezpośrednio związanych z popełnionym przestępstwem, które przyniosło lub mogło przynieść podmiotowi zbiorowemu korzyść. Przy nakładaniu sankcji zarówno dla sprawcy przestępstwa, jak i ponoszącego odpowiedzialność subsydiarną podmiotu zbiorowego, zasadne jest skorelowanie wymiaru kar z ich sytuacją majątkową w chwili popełnienia czynu.

Kary pieniężne nakładane na podstawie art. 101 ust. 1 u.o.k.k. mają charakter sankcji administracyjnych, a nie sankcji karnych [por. art. 23 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003]. Mają one na celu zapewnienie efektywnego wykonywania przepisów prawa administracyjnego i decyzji administracyjnych przez ich adresatów. Wydanie przez Prezesa UOKiK decyzji o stwierdzeniu stosowania praktyk naruszających konkurencję i nakazaniu ich zaniechania – co do zasady – powiązane jest z czasem zakazanego działania. Nie wszczyna się bowiem postępowania w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania, upłynął rok, a samo postępowanie powinno być zakończone nie później niż terminie 5 miesięcy od dnia jego wszczęcia (art. 92 i art. 93 u.o.k.k.). W praktyce zaniechanie stosowania praktyk monopolistycznych często

następuje dopiero po wydaniu decyzji o nakazie ich zaniechania. Dlatego powiązanie wysokości kary pieniężnej z przychodem osiąganym w roku poprzedzającym jej nałożenie jest racjonalne. Analogiczny sposób określania wysokości grzywny za naruszenie art. 81 lub art. 82 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską przewidziano w prawie europejskim, a konkretnie w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1/2003. Także w u.o.k.k. z 2007 r. utrzymano zasadę wymiaru kary pieniężnej w powiązaniu z sytuacją majątkową przedsiębiorcy w roku poprzedzającym nałożenie kary.

Przywołane przez Sąd pytający argumenty, sprowadzające się do powtórzenia poglądów Trybunału Konstytucyjnego odnoszących się do art. 7 u.o.p.z. (w brzmieniu obowiązującym w dniu 3 listopada 2004 r.), należy uznać za nieadekwatne. Sama analogiczność konstrukcji wymiaru kary w oparciu o art. 7 u.o.p.z. i art. 101 ust. 1 u.o.k.k. nie świadczy o możliwości przeniesienia ocen Trybunału Konstytucyjnego, zaprezentowanych w wyroku o sygn. K 18/03, do rozpoznania analizowanego pytania prawnego. Tym samym istnieją podstawy do stwierdzenia, że Sąd nie uzasadnił należycie przedstawionego zarzutu, iż przyjęte w art. 101 ust. 1 u.o.k.k. rozwiązanie, skutkujące zerwaniem związku pomiędzy popełnionym czynem a wysokością kary, prowadzi do naruszenia zasady prawidłowej legislacji.

Biorąc powyższe pod uwagę, wnoszę jak na wstępie.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego
Robert Hernand
Zastępca Prokuratora Generalnego